

המזבח, ומשמע: עד דנפיק מכוליה מזבח [עד שיעבור את כל המזבח לצד מזרח].

ותמהינן: ולרבי עקיבא, למה מקיף את המזבח לשמאלו, נקיף דרך ימין?!

לימא — רבי עקיבא הסובר: שמקיף לשמאלו, ורבי יוסי הגלילי הסובר: מקיף לימינו — בדרמי בר יחזקאל קא מיפלגי?

[דתני, רש"ש] רמי בר יחזקאל:

ים של נחושת שעשה שלמה [מקוה גדולה של מים "לרחצה לכהנים בו"]:

"עומד על שנים עשר בקר [דמויי בקר], שלשה פונים (252) צפונה, ושלשה פונים ימה [מערבה], ושלשה פונים נגבה [דרומה], ושלשה פונים מזרחה, והים עליהם מלמעלה, וכל אחוריהם ביתה [כלומר: למרכז] —

הא למדת: שכל פינות [פונות, בכל הדפוסים הישנים, ובראשונים] שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין למזרח [ביאור לשון "למזרח" ראה בהערה (253)]. ולכן פונה הכתוב בחשבוננו מן הצפון למערב, שהוא

וטעמו: כי הוא סובר כרבי יוסי שמן הצפון היה יוצא מקודש הקדשים, והיה מזה על הפרוכת כנגד חלקו הצפוני של מקום הארון; וכשהולך אל המזבח שהיה בדרום ההיכל היה פוגע תחילה בקרן צפונית מערבית, ו"עובר" את המזבח מצד צפון ופוגע תחילה בקרן צפונית מזרחית, ובה היה מתחיל, וחוזר דרך ימינו לקרן צפונית מערבית, ומקיף את המזבח. (251)

מקום קרן מזרחית צפונית שרבי יוסי הגלילי מתחיל ממנה, שם רבי עקיבא פוסק; מקום קרן דרומית מזרחית שרבי עקיבא מתחיל ממנה, שם רבי יוסי הגלילי פוסק.

ומפרשינן: דכולי עלמא מיהא מצד מזרח הוא מתחיל, אבל בההוא קרן שבצד מערב דפגע ברישא [פוגע בתחילה] כשבא מן הפרוכת שבמערב — לא עביד [אין מזה עליה].

מאי טעמא, והרי אין מעבירין על המצוות; ואף בלא טעם זה, למה חייב הוא להעביר עליה [ריטב"א]?

אמר שמואל: כיון דאמר קרא: ויצא אל

קושיותיהם, ופירושו פירוש אחר בביאור מחלוקת רבי עקיבא ורבי יוסי הגלילי; ויתבאר במקומו לקמן נט א.

252. רבינו אליקים מפרש: "ושלשה פונים צפונה, שהיו במזרח ופונין פניהן לרוח צפון, ואותן שבצפון פונין פניהן למערב, ושכמעט לדרום, ושכדרום למזרח".

253. כתב רש"י: "למזרח" לא שייך כאן, אלא כסוגיא דזבחים, ואגב ריהטא נקט לה הש"ס

אלא כתב: "שכן דרך יציאתו מלפנים"; וראה גם לשונו בד"ה דכולי עלמא, וראה שם בהערה 427; ואף המאירי שהלך בדרך רש"י, לא הזכיר הזאות שעל הפרוכת, ואפשר כוונתם כהרש"ש.

251. נמצא לדעת רש"י: סתם משנתנו שהיא כרבי יוסי הגלילי, הרי היא כרבי יוסי הסובר: פרוכת אחת היתה בבית המקדש השני, ושלא כדעת חכמים שבמשנה לעיל נא ב.

ובתוספות ישנים ד"ה מר סבר ילפינן יד מרגל, הקשו זאת על פירושו של רש"י בין שאר